

# KryptEd U

BU DERGI RASTGELE ZAMANLARDA,  
RASTGELE ICERIKLERLE,  
RASTGELE KISILER TARAFINDAN  
HAZIRLANMAKTADIR.  
KURAL YOK SADECE BIZ VARIZ.

Aralık 2018

KryptEd U

Sayı 02



# KryptEd U

04. Ay'ın Tweet'i

06. Kripto Para 2.0

09. İnternette güvende kalmak

12. X.Y.Z.

13. Kripto borsasında 3 temel ilke

16. Bilim Kurgu ve Blokzinciri

19. Merkezi bankaların dijital paraları mı yoksa kripto paralar mı?

24. Açık Kaynak

26. 21.YY

28. Ethereum'un hikayesi

30. Her zaman boğa



## KryptEd Educhain OÜ

Harju maakond, Tallinn, Lasnamäe linnaosa, Sepapaja  
tn 6, 1555, Estonia | official@krypted.org

www.krypted.org



“

ECE TEMELKURAN

GEZEĞEN  
KURUYORLAR.  
ARTIK İNSANLAR  
TOPRAKSIZ TARIM  
YAPMAYI  
DÜŞÜNÜYORLAR.

”



# ÖNSÖZ

İkinci sayımızda biraz daha farklı olmak istedik. KryptEd'a desteğini hiç esirgemeyen güzel insanlar sayesinde yine harika içeriklerle donatılmış bir dergi oldu. Amacımız en güzel bilgilerin sonsuza dek insanların erişimine açık bir şekilde korunması. Biz yazıyoruz, yazılanları paylaşıyoruz, sonrasında Ethereum blok zinciri üzerinde saklıyoruz. Görevimizi yerine getirdiğimize inanıyoruz.

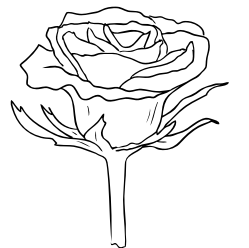
Geleceğe notlar bırakıyoruz !

İleride keşke demeyelim diye elimizden geleni yapmaya çalışıyoruz. Ayrımcılık yapmadan, tüm fikirlerin değerli olduğunu bilerek içeriklerimizi topluyoruz. Sizlerden gelen yazıları okumak ve yayınlamak en çok keyif aldığımız aktivitelerden birisi olabilir.

KryptEd U için yazmak isteyen arkadaşlarımıza sadece şunu söylemek istiyorum: **Kural yok, sadece biz varız.**

Son olarak şunu belirtmek istiyorum. Bu dergide paylaşılan hiç bir kelime veya cümle KryptEd şirketine bağlı değildir. KryptEd sadece kişilerin fikirlerini paylaşabilmelerini sağlamaktadır.

Sevgiyle kalın,  
Altuğ Öztürk





## Ay'ın Tweet'i

Bundan sonra twitter sosyal medya platformu üzerinde karşılaştığımız en iyi gönderileri yayınladığımız her derginin içerisine koymak istiyoruz. Twitter'da paylaşılan en iddialı ve güzel floodlardan bir tanesi Erkan Öz hocamızın Nouriel Roubini'ye olan gönderi.

Afiyet ile okuyun.



**Ünlü ekonomist Nouriel Roubini'nin son makalesine karşı yayınladığım İngilizce bilgiselinin Türkçesi'ni de yayınlayacağımı bildirmiştim. Kıymetli hocam Cemil Şinasi Türün'ün çevirisi ile sizlere sunuyoruz.**

Kripto Camiasının felsefi baş düşmanı Nouriel Roubini, Merkez Bankası Dijital Paraları (MBDP) üzerine bir makale yayınladı. Bu makalede Nouriel, MBDP'lerin kriptoları yok edeceğini iddia etti. Görelim bakalım bu neden imkansız.

Yazının tamamını *buradan* okuyabilirsiniz. Fakat özet geçmek gerekirse:

"-Merkez bankası üzerinden bireylerin işlem yapmalarına izin vererek MBDP'ler nakit paraya, geleneksel banka hesaplarına, hatta dijital ödeme servislerine ihtiyacı azaltacak. Daha iyisi, MBDP'ler blokzincirine de ihtiyaç duymayacaklar."

Nouriel burada haklı: MBDP'ler nakiti, banka hesaplarını ve dijital ödeme hizmetlerini, blokzincirsiz de yok edebilir. Sorun şu ki, Nouriel kriptoların neden blokzinciri ve Dağıtık Veritabanı Teknolojilerine (DLT) dayandığını hiç anlamamış. Kriptolar ve özellikle Bitcoin, sadece klasik finansal sistemin dışında işlem yapmak için değil Para Arzını sınırlamak için de DLT kullanır. Bitcoin, şu an kullandığımız fiat paranın en bozulmuş olan yönünü yani "Değer Saklama" özelliğini korumak için para arzını sınırlar. Evet, kriptolar sahte işlemleri önlemek için DLT'ye ihtiyaç duyarlar, ancak Bitcoin gibi sınırlı miktarda arz edilen kriptolar, salağın biri gelip de para arzını artırmaya ya da azaltmaya kalkmasın diye de DLT'lere ihtiyaç duyarlar.

"-Bir MBDP ortaya çıkarsa, aslında bir türlü ölçeklenemeyen, pahalı, güvensiz ve gerçekte gayri merkezi de olmayan kripto paraların anında yerini alırdı. Meraklıları, kriptoların o zaman da anonim kalmak isteyenlere çekici gelmeye devam edeceğini iddia edeceklerdir."

Nouriel burada tamamen yanlış. İnsanlar ölçeklenebilir, ucuz, gayri merkezi ve hatta anonim olduğu için kriptolarla ilgilenmiyor. Milyonlarca insan, bitcoin alabilmek için tüm kimlik bilgilerini vermeye hazır. Oysa ülkemde hiçbir kimlik bilgisi vermeden dolar alabilirsiniz. Kriptolarda gerçekten ilginç olan hikaye de yine "Değer Saklama". Merkez bankaları zengini daha zengin fakiri daha fakir yapmak için sınırsız fiat para basıyor. Kitleler için ana sorun bu. Bu önemli sorunu halletmediğiniz sürece "Kripto Paralar Hareketi" devam edecektir. Bitcoin'de bu yıl 20K'dan 4K'lara kadar büyük bir erime oldu. Bu düşüşten sonra bile görülmemiş bir değer artışı var. 2010 yılında, 1 Bitcoin sadece 6 sent idi! 8 yılda 66.000 kattan fazla değer artışı yaşadı! Dolar ise, 1913'ten beri satın alma gücünün % 90'ını kaybetti.



*"-Bir tür dar-bankacılık sistemi kısmi-rezerv-bankacılığının yerini alacak. Merkez bankaları kredi balonları, vatandaşların bankalara hücumu, vade uyumsuzlukları vb'lerine engel olma ve özel bankaların riskli kredi kararlarını düzenlemek adına daha iyi bir yerde olacaklar."*

Ve şimdi Nouriel, bankaları kaldırmak ve sadece para değil, aynı zamanda kredi de yaratmak için Merkez Bankalarına tam yetki vermek istiyor. Yalnızca Hitler ya da Stalin'in hayallerinde olurdu bu. Finans, özel para transferleri ve hatta hükümet üzerinde totaliter kontrol. Para transferlerini, para arzını, tüm kredileri ve faiz oranlarını kontrol eden, seçilmemiş, kendinden menkul bir merkez bankası varken, seçilmiş hükümeti ve politikalarını kim takar ki.

Nouriel, krizlerin Merkez Bankalarının yetersiz kontrolünün sonucu olduğunu ima ediyor. Ancak tarih bize tam tersini söylüyor. FED, 1907'de ki banka hücumundan dolayı kuruldu. Fakat ardından FED yüzünden görülmemiş 1929 Krizi çıktı ve şimdi kimse 1907'yi hatırlamıyor. Mississippi Balonu, 2000 Tech Balonu ve 2008 Mortgage Balonu gibi finansal tarihin en büyük balon ve krizleri, doğrudan merkez bankalarının para basımı ile oluşturulmuştu. Merkez bankalarının kontrolünü artırmak bu tip felaketleri sadece büyütecektir.

Daha önce FED, IMF ve Dünya Bankası için çalışmış olan Nouriel, aslında merkez bankalarının ve bu kurumların ne derece totaliteryen ve kontrol manyağı olduklarını açık ediyor. Zaten Nouriel bu makalenin hiçbir yerinde para arzının sonuçlarından bahsetmiyor. Aslında bu makale merkez bankacıların ne kadar çaresiz kaldığını da ortaya koyuyor. Para basmak artık büyük yapısal problemleri örtemiyor. Şu an geldikleri plan: Bankaları ortadan kaldırmak ve toplumların ve hükümetlerin tam kontrolünü sağlamak. Bu da imkansız.

Muhtemelen bu yeni sistemin rezerv para birimi IMF destekli bir dijital-SDR olacaktır. Neyse ki sadece bu gezegendeki hiçbir bir hükümet ve millet değil, aynı zamanda bankacılar dahi böyle bir finansal-1984 senaryosunu satın almayacaktır. 2008 Krizi'ni doğru tahmin eden bu akli başında ekonomist, gerçeklikle ilişkisini nasıl bu derece kaybetti? Kim bilir.

Bu arada Nouriel şimdi 2020'de bir Küresel Kriz öngörüyor. Eylül 2018'de şu makaleyi yayımlamıştı: The Makings of a 2020 Recession and Financial Crisis

## KRİPTO PARA 2.0

İsmail Hakkı Polat'ın kendi websitesi üzerinden yayınlamış olduğu bu güzel makaleyi paylaşmadan duramadık. İsmail hocamızın düşünceleri umarım hepimize ışık tutar..



# KRİPTO PARA 2.0

IMF Başkanı Christine Lagarde tarafından yapılan dijital para açıklaması, Bitcoin ile başlayan 10 yıllık KriptoPara döneminin yeni bir evreye geçeceğini de işareti. Ancak bu defa oyunun kuralları farklı olacak.

“Biraz daha açık olayım: Merkez Bankaları kendi dijital paralarını çıkarmalı mı? Bir başka deyişle hesapları doğrudan Merkez Bankaları tarafından oluşturulup vatandaşların ve şirketlerin ödemelerde kullanılabileceği devlet destekli bir dijital para olabilir mi? ‘Mevcut bankacılık sistemindeki para işleyişi de bu şekilde. Ne varki bunda?’ diyebilirsiniz. Öyle ama, aynı kağıt parada olduğu gibi, parayı dijitalleştirme görev ve sorumluluğu özel bir kuruma değil devlete ait olmalı!”

Yukarıdaki cümleler, IMF Başkanı Christine Lagarde’ın geçen hafta Singapur’da gerçekleşen Asya Pasifik Ekonomik Birliği etkinlikleri kapsamında yaptığı açılış konuşmasının en vurucu bölümü idi. Lagarde, sadece bu konuşmayı yapmakla kalmadı, aynı zamanda IMF’nin hazırladığı ve konuya ilişkin çeşitli uygulama senaryolarını içeren bir çalışma raporunu da ilgililenlerin bilgisine sundu.

Lagarde’ın kimi çevreler tarafından sürpriz olarak nitelenen bu çıkışı, IMF’nin uluslararası para sisteminde son dönemde baş gösteren radikal değişimleri yakından izlediğinin ve buna ilişkin çözüm arayışları peşinde olduğunun da bir göstergesi idi aslında.



Son birkaç yılda 10 milyar dolardan 800 milyar dolara kadar yükselen ve hala dirençle 200 milyar dolar civarı bir piyasa değeri oluşturan Bitcoin ve iki bin civarı türevinin oluşturduğu merkezsiz Kriptopara piyasaları ve bu piyasalara ev sahipliği yapma çabaları giderek artan Japonya, Güney Kore ve hatta onlara son günlerde eklenen Çin gibi ekonomi devleri. Ve bunun da ötesinde getirilen ticari ve siyasi yaptırımlar sonucunda kendi ülke Kriptoparaların çıkarmaya ve Blokzincir tabanlı bölgesel ticari işbirliği adımları atmaya hazırlanan İran, Rusya ve bir kısım Asya ülkelerinden oluşan ve finansal iklimi süratle değiştirmeye aday bir konjonktürle karşı karşıya mevcut parasal sistem.

Bence Lagarde, söz konusu değişimler karşısında, gerek ülkelerin finans otoritelerinin gerekse bankacılık sektörünün yetersiz kalmaları nedeniyle, sistemi kurtaracak bir acı reçete olarak görüyor Merkez Bankalarına yaptığı bu “kendi dijital para birimlerini çıkarma” çağrısını.

Kuşkusuz böyle bir senaryo, devletlerin vatandaşlarıyla olan vergi, ceza, harç, gibi parasal işleyişlerinde banka, noter gibi araçlara ihtiyacı azaltarak büyük bir finansal akış sağlar. Ancak IMF’nin raporundaki örnek ve önerilerin, gidişat karşısında mevcut sistemi kurtaracak mutlak çözümler olmadığını da belirtelim. Örneğin; Lagarde’ın konuşmasında sözünü ettiği “kişi ve kurumlara verilecek ‘kısmi’ anonimitenin” nasıl sağlanacağı gibi en kritik hususun muğlak bırakılması, bir soru işareti. Oysa bunun sağlanamaması, devletleri tam anlamıyla finansal bir Büyük Birader yapar ve vatandaşı bu sistemi kullanmaktan alıkoyar. Aksi durumda da, vergi dışı ve yasa dışı para ile mücadele zorlaşır.



Tabii bu çağrının en önemli yanlarından biri, IMF'nin sistemi kurtarmak uğruna mevcut işleyişin en önemli oyuncusu olan bankaların ellerinden "kişi ve kurumlar arası para transferi" işlevini alıp bu sorumluluğu Merkez Bankalarına kaydırması. Elbette bu, ilk bakışta Merkez Bankalarının iştahını kabartacak ve bankaları da oldukça zora sokacak bir dönüşüm. Ancak bankacılık sistemlerinin bu radikal konjonktür karşısındaki hantal ve muhafazakar yapılarına bakılırsa, kaçınılmaz bir durum.

Tüm bu gelişmeler ışığında, önümüzdeki dönem Bitcoin ile başlayan 10 yıllık süreç sonunda ortaya çıkan gayrimerkezi Kriptopara modelleri ile Merkez Bankaları tarafından geliştirilecek süper merkezi dijital ülke para birimi modelleri arasında hibrit bir KriptoPara2.0 çözüm arayışları ile geçecek gibi. Ancak süreç ilerledikçe bankacılık sektörünün işlevlerinde radikal değişiklikler olacağı da aşîkar. İşte bu yüzden bankalara bir kez daha "Blockchain'e değil Bitcoin'e odaklanın" çağrımı yineliyorum.



İSMAIL HAKKİ POLAT

<https://ismailhpolat.com/kriptopara2-0-5855012acd20>

# İnternette Güvende Kalın

Fatih Hamurcu

Merhabalar, yıllarca yaptığım araştırmalar, katıldığım konferanslar, tanıştığım zaafiyet teorisyenleri vs vs.. Hepsi tek bir amaç içindi.

İnsanları nasıl güvende tutabiliriz?

Pek çok insan kullandığı cihazın arkasında yatan sihri ve işlemleri bilmez ve anlayamaz. Merak etmeyin bunun için biz varız ancak problem şurada başlıyor. İnsanlar görmediği şeylerin varlığına inanmak istemiyor. Viruslerin, shellerin, exploitlerin görünürlüğü demek zaten o saldırının başarısız olduğu anlamına geliyor. Bu sebeple profesyonel kırmızı takım oyuncularını karda yürüyüp izini belli etmez ve siz kırmızı takım sahaya terk ettikten sonra yapılanları anlıyor olursunuz, ancak iş işten geçmiş olur.

Dünyada halen eskimeyen tek saldırı yöntemi sosyal mühendislik saldırılarıdır. Çünkü insan 1000 yıl öncede aynı, şimdi de aynı. İçgüdüleri değişmiyor, sadece kullandığı araç ve gereçler gelişiyor. Bir sistemdeki en zayıf halka her zaman insan dolacaktır 1000 yıl sonra bile. Peki biz bu işin aslında neresinde yer alıyoruz?

Üç tip gruplanma yapılmış zamanında, şu an için ben böyle düşünmesem de bu gruplamaya saygı duyarak kendimi beyaz şapkalı sınıfına koymayı uygun görüyorum. Neden mi? Kurumsal şirketlerin güvenlik duvarını yapılandırıyorum, yedekleme kontrollerini sağlıyorum. Edindiğim açıkları kapatıyorum. Bu sebeptendir ki çok fazla olay, teori ve senaryo gördüm. Bu dünyada sürekli kendinizi geliştirmeli ve yeniliklere kendinizi adanmalısınız yoksa tek bir güncellemeyi kaçırdığınızda çok ciddi kayıplara sebep olabilirsiniz. OWASP, Blackhat, Defcon vb birçok kitle ve etkinliğin hazırladığı top-listler sayesinde elimizde her zaman sistemlerde kontrol etmemiz gereken zaafiyetler hazır olduğundan işimiz biraz daha kolay oluyor. Açık kaynak ve işbirliği ile güvenlik dünyasının çözemeyeceği problem sayısı en aza indirgeniyor.

Güvenlik dünyası meselesi çok daha karmaşıklaşmadan, gelelim sizi nasıl koruyacağız. Temelde anlattıklarımız hep aynı oluyor. Lisanslı yazılım, internet trafik denetimi ve bir adette aktif virus tarama programı. Sizlerle bedava araçlarla bilgisayarımızı temizleme, inceleme görevlerini yapacağız.

1-MalwareBytes

<https://www.malwarebytes.com/mwb-download/thankyou/>

Adresinden MB'yi indirin ve bilgisayarınıza kurun ardından tarama işlemini başlatıp, bulunan tüm kötücül yazılımları önce karantinaya kaldırın sonrasında ise karantina sekmesinde görüntüleyip, sisteminizden siliniz. Ardından tekrar bir tarama yapın eğer ki sildiğiniz bir program/yazılım kendini yeniden yüklediye farklı çözümler arayın. (Eğer bu durum birden fazla insanın yaşadığı bir sorunsal konuyu güncelleyip, ekleyebilirim.)

2- Kullandığınız tarayıcıda gereksiz eklentilerin olmadığından emin olun.

Ben Firefox ve Chromium kullanıyorum. Eklenti listem şu an için çok temiz.

- uBlock Origin
- HTTPS everywhere
- Metamask
- Google Translate

3-Tarayıcınızın görev yöneticisini inceleyin, gereksiz ya da şüphelendiğiniz bir uygulama, aktivite varsa sonlandırın. Çözülmezse sorun, tarayıcınızı yeniden kurun.

4-Ortak alanda sıkça bulunuyorsanız VPN'siz ve HTTPS everywhere kullanmadan veri trafiği üretmeyin. VPN için tercihiniz hep uluslararası kanunda geçerliliği olmayan ülkelerde bulunan servislerden yana olsun.

5-Sisteminizi hep güncel tutun, orijinal işletim sistemi kullanın.

Bu beş adımdan sonra, biraz denetim aşamasına geçilebilir. 2FA kodunuz var mı? Yoksa hemen oluşturun ve yedekleme kodunu almayı unutmayın.

<https://twitter.com/coinciyiz/status/986027816398544896>

Bu flood da sizler için anlattım. Hacklendim mi? Şifrem biliniyor mu ? Bunu da test etmek için

<https://haveibeenpwned.com/> adresinden mail adresini yapabilirsiniz. Hacklenmemiş olsanız bile benim tavsiyem 3 ayda bir şifrenizi değiştirmekten yana olacaktır. Şifrenizi oluştururken de <https://passwordsgenerator.net/> gibi sistemlerden yardım alabilirsiniz.

Şimdi tersine mühendislik çalışmanın tam vakti.

Ortalama bir programın çalışma prensibini anlamak ve içeriğini keşfetmek için kullandığım araçlar;

IDAPRO, OLLYDBG, JD-GUI, X32DBG, FLYPAPER, DEPENDS, HXD, DNSQUERY, HASHMYFILESWIRESHARK, MALZILLA, NETWORKTRACER, TCPLOGVIEWER, MICROSOFT NETWORKBURPSUITE, FIDDLER 2, PESTUDIO, PROCMON, APIMONITOR V2, PROCESS HACKERRESOURCE HACKER

Bunların bazıları şimdilik çok üst düzey kalabilir o yüzden basitten başlayacağım.

Windows için çalıştırma "RESMON" yazarak kaynak izleyicini açabilirsin, bunu yaparken kullandığınız tüm programların kapalı olduğundan emin olun çünkü arka planda çalışan uygulamaları yakalamak amacımız o sebeple bildiğimiz şeylerin trafik üretmesi kafanızı karıştırabilir. Ancak bir uygulamanın buralarda çıkması demek %100 kötücül yazılım olduğu anlamına gelmiyor tabi ki. Sadece potansiyel olarak görüntülenebilir. Daha önce hiç tanınmayan bir kod da burada %100 güvenli olarak çıkabilir ama bilgisayarlar için çok zararlı olabilir. Eğer temel güvenlik için edinmeniz gereken bilgileri arttırmak isterseniz internet üzerinde bolca içerik mevcuttur.

"Malware Analysis", "Reverse Engineering Tutorial" arama temeliniz bunlar olursa programların yapıları hakkında öğrenemeyeceğiniz şey yoktur.

Bu işi temelde tutmak isteyen kullanıcılar için ;

1-Her borsa için ayrı mail ve şifreyi mi kullanıyorum?

2-Şifrelerim güçlümü?

3-2FA kullanıyormuyum, yedekleme kodunu biliyor muyum?

4-Bilgisayarım temiz mi?

5-Ortak alanda VPN kullanıyormuyum?

6-Telefonum kaybolursa ona bağlı hesaplarımı kurtarabilir miyim?

7-Donanım cüzdanım yada masaüstü cüzdanım var mı?

8-İşletim sistemim lisanslı ve güncel mi?

9-Günlük internet trafiğim güvenli mi?

10-3.Şahıslara bilgisayarımı kullanıyormuyum?

11-İnternette indirdiğim veri/uygulamaları çalıştırırken güvenli olduğundan emin miyim?

Bu sorulara en güvenli şekilde cevap vermesi yeterli olacaktır.

Sözün özü;

Orjinal işletim sistemi + VPN + Klavye şifreleme yazılımı + HTTPS everywhere + Güvenlik Duvarı+ 2FA ve bir tam korumalı kötücül yazılım tanıma programı Temel düzeyde sizler için böyle bir giriş yaptım, umarım faydalı olur ve sormak istediğiniz herhangi bir soru olduğunda @coinciyiz yada 3438@pm.me adresinden bana ulaşabilirsiniz.

Güvenli günler dilerim!



K

X. Y. Z.



Girişimcilik yani sözlük karşıtlarından “Serbest Teşebbüs Sahibi” ile ilgili farklı bir şeyler yazmak istedim. Yeni girişimleri olan, proje geliştiren, fikirlerini hayata geçiren çok fazla kişi var çevremde ve bu kişilerin soyut fikirlerini somut bir proje haline dönüştürmelerine şahit olmak beni çok mutlu ediyor. Küçük yaştan beri girişimlerim oldu bu yüzden kendi yapmış olduğum projeler, bana hiçbir zaman “iş’miş” gibi gelmedi. Neticede bir Çin atasözü der ki; Bir ömür boyu mutlu olmak istiyorsan sevdiğin işi yap.

Y neslinin sık iş değiştirmesi ve bir an önce yükselmek istemesi X nesli tarafından “şımarıklık” olarak adlandırılıyor olsada, aslında bu nesil çalıştığı işlerde neleri sevmediğini görüp bir sonraki için daha çok sevebileceği bir iş arayışından kaynaklanıyor. Türkiye’de faaliyet gösteren bir danışmanlık firması her yıl 250 yeni mezunu işe alıyor. 2017 yılında 6.500 yeni mezun iş başvurusunda bulunmuş. Muazzam bir rekabet söz konusu ve her yıl bu rakam büyüyor. Y kuşağı artık şirketlerin sunduğu paketleri istemiyor. Uluslararası bir firmaya başladığınız zaman, o firmada kaldığınız süre boyunca kaç yaşında hangi olanaklara sahipsiniz belli oluyor. 40 yaşında altınızdaki araba belli, geliriniz belli, yapacağınız iş belli, (o pozisyona gelmeden önce o işi zaten siz yapıyordunuz şimdi siz başkasına yaptıracaksınız ) oturacağınız semt belli, herşey belli. Özetle, Y kuşağı bu pakete karşı. Başkalarının hayallerini gerçekleştirmek yerine kendi hayallerini ve rotalarını çiziyor şuan.

Mesela müzisyenler ile girişimcilerin oldukça fazla ortak özellikleri olduğu için ben müzisyenleri de girişimci olarak görüyorum. Türkiye’de yanlış bir algı var genellikle software yada başarılı bir e-ticareti yapan veya exit eden kişiler “iyi” girişimci zannediliyor. Aksine, Orkun Işıtmak 22 yaşında, lise mezunu ve aylık geliri çift anadal yapmış üzerine MBA bitirmiş birinin gelirinin 20 katı. Üstüne yaşadığı hayat tecrübeleri ve deneyimler yine ortalama 50 saatini ofiste geçiren birine göre 20 kat daha fazla.

Girişimcilik ekosistemi içinde, oryantasyon seviyesinde olan ve herkesin mutlaka yaşayacağı tek ortak durum başarısızlıktır. Herkes başarılı olamayabilir ama herkes başarısız olabilir. Hiç bir girişim sonsuz değildir ve başarılı olmak kadar başarısızlıkta girişimciliğin doğasındadır. Düştükten sonra tekrar kalktığınız süreçteki deneyimde tecrübe olarak size kazanıyor. Başarısız olmanın başarıya giden doğru bir yol olduğunu hatırlamakta fayda var.

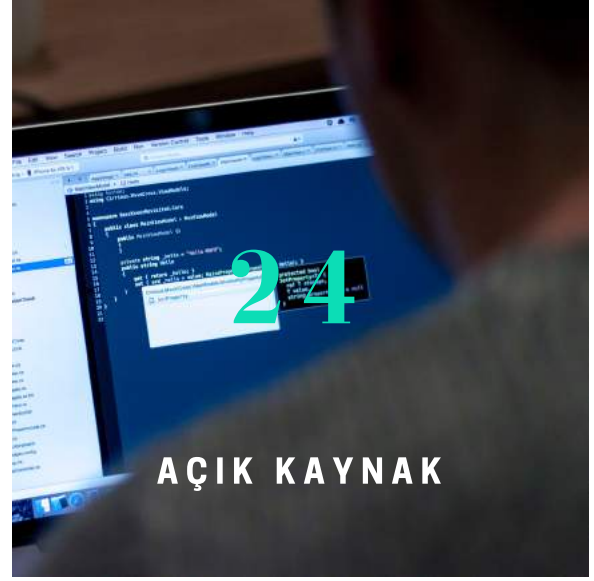
Girişimcilik sermaye kadar bilgi birikimi de istiyor. Fikir çok değerli olsada onu çalıştırmak çok fazla etkenin bir araya gelmesi ile oluyor. John Hanke şöyle demiş; “Bir gecede başarılı olmak 20 yılımı aldı!”. Zaman ilerleyip tecrübe kazandıkça ne kadar doğru olduğunu görmek ve deneyim kazanmak işin belkide en keyifli tarafı. Milyonlarca insanın, hiçbir işi olmasa dahi her gün aynı yerde ve aynı saatte iş başında olmaları gerekiyor. Bu düzen içerisinde harcanan lüzumsuz enerji daha verimli bir şekilde kullanılabilir. Şüphesiz Z kuşağı X ile Y arasındaki farkın çok daha büyüğünü açacaktır. Yaşanacak bu dijital dönüşümde sizde hayatta kalma kiti oluşturmak zorundasınız.

**" BÜTÜN KEŞİFLER, BÜYÜK SANAT ESERLERİ, DÜNYAYI DEĞİŞTİREN ICATLAR HEP HAYAL GÜCÜNÜN ÜRÜNLERİDİR."**



DAHA NELER VAR?

# SIRADAKİLER



# KRİPTO BORSASINDA 3 TEMEL İLKE

Bu mücadelenin adı rekabet değil, yarış hiç değil... Savaş... Ölüm kalım savaşı. Elindeki her "satoshi"yi (en küçük bitcoin para birimi) almak için bekliyorlar.



**Doç. Dr. Hasan  
Engin Şener**

**Ankara Yıldırım  
Beyazıt Üniversitesi,  
İşletme Bölümü  
Öğretim Üyesi**

Aralık 2017’de yaşandığı gibi aşırı BTC değerlenişini bir daha yaşar mıyız, yaşarsak ne zaman yaşarız sorularının cevabı belirsizdir; ancak cevabı kesin olan bir soru vardır: BTC’nin yükselişi veya düşüşünden bağımsız olarak kazanmak mümkün müdür? Cevabını vermeden önce, bu soruyu biraz açmak gerekir.

Piyasalar, ayı piyasası ve boğa piyasası olmak üzere ikiye ayrılır. Piyasa düşüş eğilimindeyse ayı piyasası, yükseliş eğilimindeyse boğa piyasası yaşanıyor demektir. Nasıl ki 2017 Aralık ayı boğa piyasasının en bariz örneklerinden biri ise, 2018 yılı da ayı piyasasının en bariz örneklerinden birini oluşturur. Dikkat edilmelidir ki boğa piyasası kısa (1 ay), ayı piyasası uzun (12 ay) sürmüştür.

Dolayısıyla, zamanınızın büyük bir bölümü ayı piyasasında geçecektir. Bu nedenle, ayı piyasasına uygun hareket etmek gerekmektedir.

Şimdi, giriş cümlesi ile sorduğumuz soruyu daha da açık bir şekilde ifade edelim: BTC ayı piyasasında olsa bile, BTC’den kar elde etmek mümkün müdür? Cevabı evet, mümkündür; ancak koşulları vardır. Cevabı bu kadar net ve olumlu verilebilirse de, bunu, uygulamada gerçekleştirmek zordur. En başta kişisel hırslarımız ve kazandıklarımızla yetinmeme duygusu bizi kemirir durur. Nitekim azla yetinmemek en büyük düşmandır. Oysa en temel ilkemizden biri “azar azar ama sürekli” olmalıdır. (Bu ilke birazdan üçüncü temel ilke olarak ifade edilecektir.)

Ramiz dayının üslubuyla söylenirse:

“Boğa piyasasında herkes kazanır yeğen, asıl olan ayı piyasasında kazanmaktır.”

(Bu hayali bir cümledir, Ramiz dayı karakterinin böyle bir konuşması yoktur.)

Ayı piyasasında kazancın mümkün olması, düşüşlerin düz bir çizgi gibi olmamasından kaynaklanır. (Bu durum, yükseliş için de geçerlidir. Bu nedenle boğa piyasasında herkes kazanır derken aslında Ramiz dayı haklı değildir, boğa piyasasında da kaybedebilirsiniz. BTC'yi 19 bin dolar olunca satmayanlar nasıl şimdi zarardalarsa öyle kaybedebilirsiniz...)

O zaman ne yapmak gerekir? Bu sorunun yanıtı bizi birinci temel ilkeye götürür: **“Asla zarar etme...”** Warren Buffet'e göre de bu, bir numaralı ilkedir: **“Asla para kaybetme.”** (Buffet'e göre iki numaralı ilke: **“Asla ilk kuralı unutma”**dır. Altuğ Öztürk'e bu referans için teşekkür ederim.) Yatırımın amacı kâr elde etmektir. Eğer zarar ediyorsanız bir yerde hata yapıyorsunuz demektir.

Sürekli zarar ediyorsanız, sürekli hata yapıyorsunuz demektir. Bir defa hata yaparsınız, iki defa hata yaparsınız ancak üçüncü defa hata yapıyorsanız, yanlış yaptığınızı kendinize itiraf etme zamanı gelmiştir.

Hata yapıyorsanız ya bir stratejiniz yok demektir, ya stratejinize bağlı kalmamışsınız demektir ya da stratejiniz yanlıştır demektir. Her hatada kendinize şu soruları sorun. 1. Bir stratejim var mı? 2. Stratejime uygun hareket ettim mi? 3. Stratejim doğru mu? Bu nokta bizi ikinci temel ilkeye götürür: Doğru stratejiyi bul ve kullan. Stratejinizin doğruluğu, birinci temel ilkeye referansla, size zarar ettirmemesiyle anlaşılır.

Aklınıza şu soru takılabilir: “Hiç kâr elde etmeyecek miyiz? Hani yatırımın temel amacı kâr elde etme?” Bu sorulara yanıt bizi daha önce numara koymadan ifade ettiğimiz temel ilkelerden birine götürür: “Azar azar ama sürekli kâr.” Kısacası kârın az veya çok olması değildir önemli olan, asıl olan kâr elde etmektir. Ayı piyasasında kâr azar azar gelir, ancak boğa piyasasında bu kâr daha da artabilir, yeter ki doğru stratejiyi bulmuş olun. Bu nedenle üzülmeniz gereken şey, az kâr elde etmek değil, zarar etmektir.

Özetle üç temel ilkenin altını çizmek gerekir:

1. Asla zarar etme.
2. Doğru stratejiyi bul ve kullan.
3. Azar azar ama sürekli kâra odaklan.

2018 yılının başında piyasaya girenler, asla zarar etme ilkesini umursamadıkları için büyük kayıplar yaşadı. Nasılsa yükselir varsayımıyla BTC düştükçe satın aldı, BTC düştükçe daha da zarar etti. Doğru stratejileri olmadığı için veya hiç stratejileri olmadığı için sürekli her satın alımda temelden yoksun hareket ettiler. Üstelik kâr elde ettiklerinde bu kârı beğenmedikleri için daha fazlasını istediler. Daha fazlası gelmeyince de birinci temel ilke yine çiğnenmiş oldu ve zarar etmeye devam ettiler. Özetle başarının sırrı hem psikolojik hem de stratejiktir. Psikolojik olarak zarar etmediğinizde ve az da olsa kâr elde ettiğinizde mutlu olmuyorsanız, çözmeniz gereken bir sorun olduğunu kendinize itiraf etme zamanı gelmiş demektir. Hatta ve hatta, azıcık kâr elde ettiğiniz için hırsla kapılıp hep daha fazlasını istiyorsanız, psikolojik olarak kripto borsasına hazır değilsiniz demektir. Ancak psikolojik hazırlık, işin sadece birinci aşamasıdır ve yeterli değildir. Doğru stratejiyi bulmadığınız müddetçe “asla zarar etme” ilkesine uymanız mümkün değildir. Bu olmadan da kâr, zaten gelmeyecektir.



# BİLİM KURGU VE BLOKZİNCİRİ

Bilim kurgu fanatiklerinin olmazsa olmazlarından, bazı diziler vardır. Genel olarak, her fanatik tarafından bilinen bu diziler Türkiye meşeli olmasa da, ülkemizde de yayınlanmış ve benim gibi pek çok bilim insanının mesleklerini seçmesinde ilham kaynağı olmuştur. Bu dizilerden birisi olan ve Türkiye’de de Uzay Yolu ismiyle çeşitli kanallarda çeşitli serileri yayınlanan Star Trek, ilk kez 8 Eylül 1966 yılında Amerika Birleşik Devletleri’nde yayınlanmıştır. Muhtemelen dizinin yaratıcısı Gene Roddenberry bile günümüz teknolojilere yön veren bir bilim kurgu efsanesi yaratmakta olduğunu o tarihte düşünememişti. Bu dizide ortaya konulan bazı teknolojik yenilikler ve şuan gündelik hayatta kullanımlarına bu yazıda yer vermeye çalışacağım.



İlk sırada bilinçli ya da bilinçsiz olarak hepimizin kullandığı cep telefonları var. Star Trek dizisinde bu fikre yer verilmiş ve yıllar sonra cihaz bu fikre kendini adanmış insanlar tarafından Star Trek örnek alınarak tasarlanmıştır. Benzer bir şekilde bilgisayarlarda kullanılan ses arayüzleri (Ok Google, Siri vb.), tablet bilgisayarlar, üç boyutlu(3D) yazıcılar ve görüntülü görüşme teknolojileri diğer örnekler olarak sıralanabilir. Diğer bir taraftan çekici ışın, ışık hızı, Tricorder(her türlü analizi yapabilen el bilgisayarları tanımıyla tasvir edilebilir), ışınlama ve Replicator(yalnızca temel atomları bir araya getirip her şeyi üretebilen cihazlar, 3D yazıcıların evrimleşip ulaşabileceği son nokta denilebilir) teknolojileri üzerinde de bilim insanları çalışmalarını sürdürmektedir.

Bu noktada, her ne kadar blokzincir yapısının doğrudan bilim kurgudan esinlendiğini söylemek çok cesurca olsa da, özellikle benim aklıma gelen sıralamada Star Trek, Battle Star Galactica(Ülkemizde Savaş Yıldızı Galaktika olarak bilinmektedir), Mariks, Terminatör ve Dark Matter gibi bilim kurgu film ve dizilerinde blokzincir yapısının ulaşabileceği en son seviye ile benzer bir teknolojik ilerlemeyle kullanılabilecek teknolojiler kendilerini göstermektedir. Star Trek’ten başlayacak olursak bir kolektif yapı olarak BORG ırkı örnek olarak verilebilir. Bu ırk içerisinde, bireyden ziyade tümüyle dağıntık bir mimari üzerine kurulu, toplu bir yaşam mekanizması anlatılmaktadır. Bir karar bireyden ziyade BORG ırkı tarafından verilip bireyler tarafından uygulanmaktadır. Dışardan bu sistemi değiştirmeye ya da bozmaya yönelik herhangi bir müdahale imkânı yoktur. Blokzincir benzeri bir dağıntık mimari ile bu yapı olası bir şekilde sağlanabilir. Yine Star Trek’te kullanılan ışınlama teknolojisi de blokzincir yapısını kullanmaya adaydır. Her ne kadar daha donanımsal yapısı tam olarak ortaya konulmamış olsa da, donanım teknolojisini geliştirmeyi beklemeden yazılım yapısındaki bazı temel kuralları günümüzde ortaya koyabiliriz. Örneğin, bu teknolojiyi kullanan bir birey kendine ait, birden fazla kopyasını yaratma ihtimali ile karşı karşıyadır. Ancak blokzincir içindeki genel yapı, bilinen üzere bu tip bir yaratımın önüne geçecek şekilde tasarlanmıştır.

Galaktika dizisinde ise (hem orijinal 1970 ve de 2000'lerdeki tekrar çekimi) Cylon Robot ırkı, benliklerini yine benzer bir yapı üzerinden yedekleyip, kendi bedenleri kullanılmaz hale geldiğinde benliklerini yeni bir bedene aktararak teorik olarak sonsuza kadar yaşama şansını elde etmektedirler. Dark Matter dizisinde ise, gelecekte insanlar çok uzak mesafelere yolculuk yapmak yerine doğrudan zihinlerini ve DNA'larını birkaç saat ömrü olan geçici vücut üreten cihazlara aktarıyorlar. Bu sayede işleri bittiğinde kendi benliklerini yine kendi vücutlarına döndürerek yattıkları yataktan ayrılmadan yeni deneyimler edinebiliyorlar. Tabi burada ışınlama teknolojisinin olası sıkıntılarından birisi olan ve bir az evvel bahsettiğim çoklu kopya yaratımının ve transfer esnasında karışıklığın da bir şekilde önüne geçiliyor.

Her zaman teknolojinin insanlığa muhtemel getirileri kadar götürüleri de olabilir. Terminatör filminde Skynet, tamamıyla bir üst benlik yapısı olarak karşımıza çıkmakta ve aslında varlığını dağıtık bir yapı üzerinden sürdürdüğü düşünülebilir. Tüm ağdan silindiği düşünüldüğünde bile her zaman için tek bir cihazdaki kopyasından tekrar dirilme kapasitesine sahip olarak betimlenmektedir. Yine Galaktika'da, 2000 li yıllardaki tekrar çekiminde, Cylonlar dağıtık yapının getirdiği avantajı, dağıtık yapıya bağlı uzay gemilerinin ana bilgisayarlarını ele geçirmek için kullanmıştı. Tek Savaş Yıldızını Galaktika ana sisteme bağlanmadığı için kendini kurtarabilmişti.

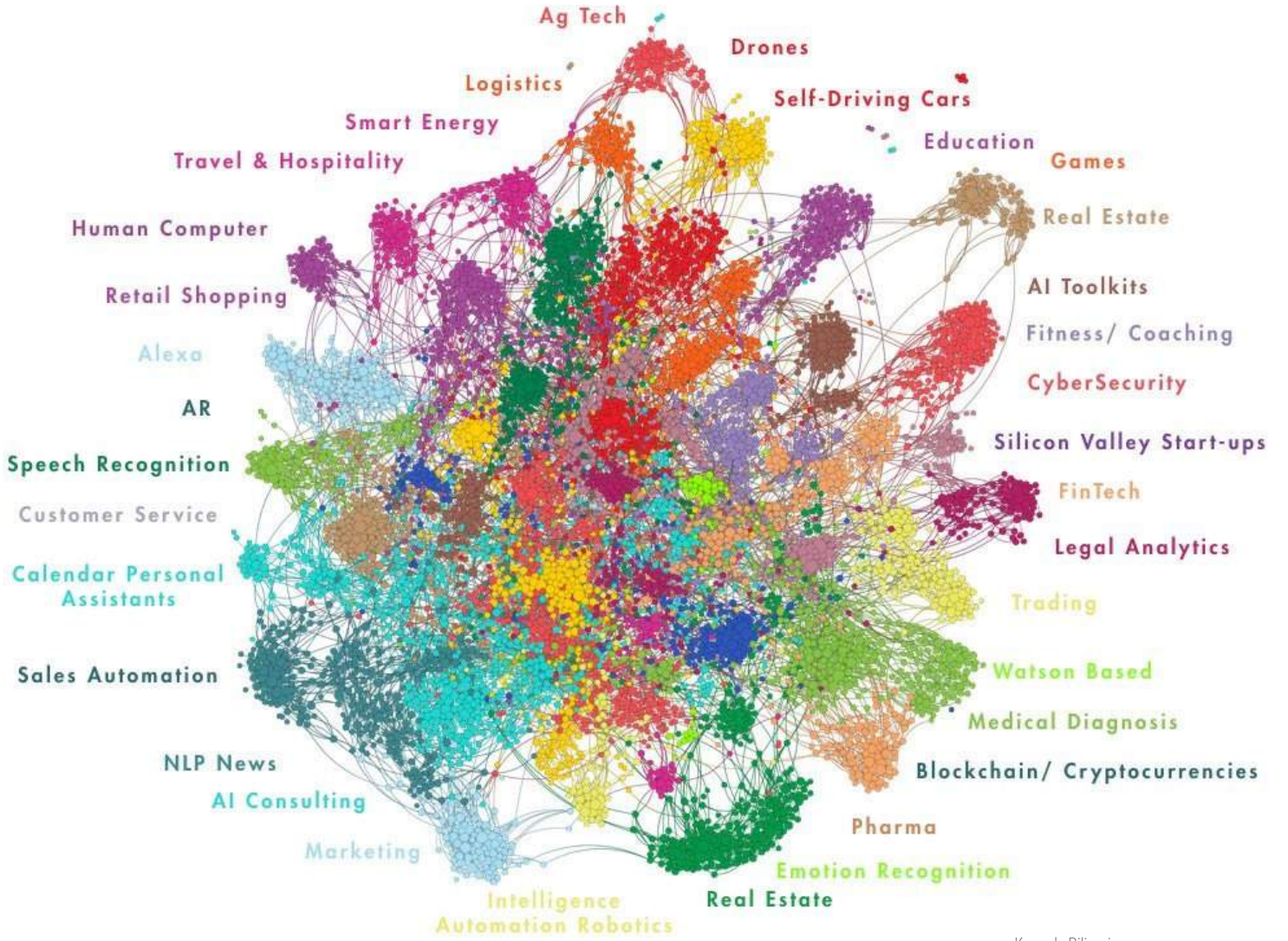
**Bu teknolojilerin sağlayıcısı olarak özellikle, dağıtık mimaride işlem desteği, bir kolektif bellek yapısı, ve tekiliği bozmaması ile blokzincir yapısının aslında yakın gelecekte bu teknolojilerin ya da benzerlerinin sağlayıcısı olarak karşımıza çıkması muhtemeldir.**

**Doç. Dr. İhsan Tolga Medeni '2018**



# Gelecek Burada!

## Peki Siz Geleceğe Doğru Adımınızı Attınız Mı?



Kaynak: Bilinmiyor

# Merkez Bankalarının dijital paraları mı yoksa kripto paralar mı ?

Ekonomi profesörü Asaf Savaş AKAT, bir köşe yazısında Bitcoin’i, “Saçma sapan uçuk bir proje mi? Doğrusu bilemiyorum. Ateş olmayan yerden duman çıkmaz. Gelişmiş ülke merkez bankaları ortalığa böyle para saçarken yeni neslin onların paralarına alternatifi internette üretmesi beni şaşırtmaz.”<sup>1</sup> (“İnternette Devletsiz Para” Vatan Gazetesi-2012) diye tanımlıyor. Asaf Savaş Hoca bir ekonomist olarak, tıpkı emtia paralar gibi devletsizlik iddiası ile yaratılan bu dijital paranın varlığını iki ana fikirde kilitliyor. “Merkez bankalarının kontrolsüz para saçması” ve “yeni nesil”...

## Merkez Bankaları ve Yeni Nesil

Krypted U dergisinin ilk sayısında “Blockchain Teknolojisinde Merkezi Otoritenin Teşvik Politikaları”nı tartıştıktan sonra bu sayısında IMF Başkanı Christine Lagarde’ın Singapur’daki Asya Ülkeleri Birliği (ASEAN) Zirvesi’nde yaptığı açıklamayla daha da olgunlaşan “merkez bankalarının dijital para yaratma” fikrini anlamaya çalışacağız. Bu konu, merkezi otoritelerden teşvik bekleyen blockchain yatırımcıları ve girişimcileri için de büyük önem arz etmektedir. Çünkü blockchain teknolojisi ile hızlanması muhtemel dijitalleşme sürecinde kontrolü kaybetmek istemeyen kurumların başında gelen merkez bankalarının, dönüşüme de kayıtsız kalmak istemediklerinin farkındayız. Fakat bu adaptasyon süreci için halen bir yol haritası belirlenebilmiş değil. Lagarde da bu yüzden açıklamasında “tartışmaya devam etmeliyiz” diyor. Zaten dijitalleşme süreci G7’de, G20’de, Dünya Ekonomi Forumu’nda, AB’nin kurullarında, IMF’de ve ülkelerin kurumlarında tartışılmaya devam ediliyor. Daha hızlı daha maliyetsiz ve daha güvenli veri transferini isteyen yeni neslin, insanlık 2.0’ın, teknolojiyle bütünleşen girişimcinin dönüşüm talebi için hangi yol haritasının belirleneceğinin ve bu sürece nasıl adapte olunacağını cevabı aranıyor.

## Satoshi’nin yol haritası

2008 krizinden sonra Satoshi Nakamoto “A peer to peer electronic cash system” adlı makalesini dijitalleşme sürecindeki yol haritası için paylaştı. Ekonomi ekosistemindeki veri transferi için bir mekanizma yaratan Nakamoto’nun birkaç sayfada yayınladığı iddialarını, yaklaşık on yıldır bir grup kullanıcı deneyimlemeye çalışıyor. Makalesindeki mekanizmasında, merkezlerin itibarı, servisleri, bilgisayarları yerine dünyaya yayılmış dağıtık veri tabanı var. Bu dağıtık veri tabanı mekanizmasıyla, merkezlerin azaltılması ve oluşacak ekosistemin daha maliyetsiz daha hızlı ve daha güvenli olması hedeflenmiş. Ayrıca hedeflerin arasında yer alan, veri arzının (özellikle para arzının) merkezlerin kontrolünden kurtarma çabası, “para saçma” sorunsalı için de ciddi bir çözüm olarak yorumlanıyor.

Satoshi Nakamoto bu makalesini yarattıktan sonra Bitcoin’in dağıtık veri tabanı sağlık, eğitim, ulaşım, lojistik, kültür-sanat vb. alanlarında da bir model oldu ve çeşitli sektörlerde girişimciler projeler yaratarak borsalarda yerlerini aldılar. Bu projeler halen sektörlere cevap vermek için gelişimlerine durmaksızın devam ediyorlar. Fakat Bitcoin’in de mekanizmasında var olan dağıtık veri tabanı, merkezi otoritelerin kontrolünün zayıflamasına hatta devre dışı kalmasına sebep olacağı için yaygınlaşma süreci çok yavaş ilerlemektedir. Bu yüzden Bitcoin’e karşı önerdikleri en net ve en iyi alternatif “Merkez Bankalarının Dijital Paraları” diyebiliriz.



## Merkez Bankalarının Dijital Paraları (CBDC)

IMF Başkanı Christine Lagarde, kripto paralarla ilgili birçok kez olumsuz uyarılar yaptı ama kripto paraların artık görmezden gelinemeyecek bir gelişimi tamamladığını ve bu süreci görmezden gelemeyeceklerini de ifade etti. Son katıldığı zirvede ise bu dijitalleşme süreci ile ilgili daha net tavsiyesini merkezi otoritelerle ve kamuoyu ile paylaştı:

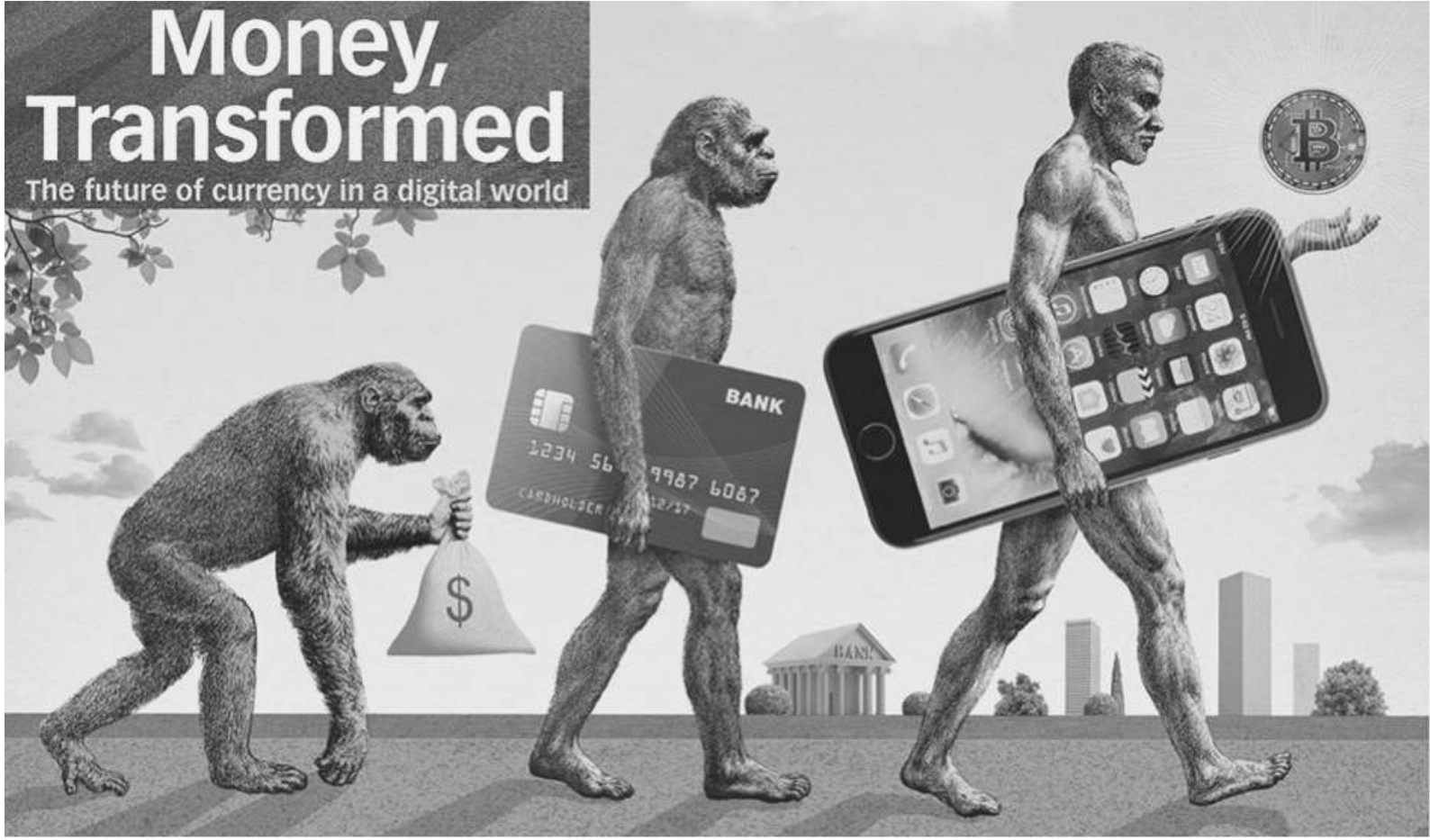
### Christine Lagarde

#### “Merkez Bankaları dijital para üretmelidir”



Konuşmasında tam olarak “Biraz daha açık olayım: Merkez Bankaları kendi dijital paralarını çıkarmalı mı? Bir başka deyişle hesapları doğrudan Merkez Bankaları tarafından oluşturulup vatandaşların ve şirketlerin ödemelerde kullanılabileceği devlet destekli bir dijital para olabilir mi? ‘Mevcut bankacılık sistemindeki para işleyişi de bu şekilde. Ne varki bunda?’ diyebilirsiniz. Öyle ama, aynı kağıt para olduğu gibi, parayı dijitalleştirme görev ve sorumluluğu özel bir kuruma değil devlete ait olmalı!”<sup>2</sup> diyordu.

Bu açıklama haber portallarına düşer düşmez ciddi etkileşim aldı. Çünkü kripto para da bir dijital paraydı ve IMF başkanı dijital paraların desteklenmesi gerektiğini söylüyordu. Daha önce birçok kez olumsuz görüşün yanında olumlu rapor da yayınlayan IMF için bu açıklama tamamlayıcı gibi göründü. Fakat bu paraların nasıl yaratılacağı daha belli olmadığı için IMF Başkanı’nın açıklaması üzerinden, kripto para ve blockchain için olumlama yapmamız çok zor gibi görünüyor. Bu yüzden yaratılma sürecini daha iyi incelemeliyiz.



## Merkez bankaları dijital parayı nasıl üretirler?

Lagarde'ın açıklamasından dijital paraların mekanizmasıyla ilgili çok fazla ayrıntı alamıyoruz aslında. Ama anladığımız kadarıyla, kısmi bir anonim sağlanarak devletin yaratacağı dijital paralar, herkese açılan hesaplarda transfer işlemleri gerçekleştirecek. Bu süreç için daha önce çalışma yapan İŞ Yatırım Uluslararası Piyasa Müdürü Şant Manukyan, merkez bankaların önünde iki farklı yol olduğu iddiasında bulunuyor. Manukyan bu iki yolu da, "Temelde merkez bankaları zaten dijital paraya geçmiş durumda. Bankaların Merkez Bankası hesaplarında tuttuğu para/rezerv dijital para kavramına birebir uyan bir formattadır. Top yekûn dijital paraya geçiş ise söz konusu Merkez Bankasının bu hesapları bankacılık sektörü dışındaki diğer unsurlara yani finans dışı şirketlere ve kişilere açması ile gerçekleştirilebilir. Bu adım sırasında kripto paralarda kullanılan dağıtık veri tabanı (DLT) teknolojisi kullanılabileceği gibi merkezi uygulama (CL) sürdürülerek de gerçekleştirilebilir. Hangi teknolojinin tercih edileceği tamamen kullanım kolaylığı, hızı ve maliyetine bağlıdır."3 şeklinde özetliyor.

Dağıtık veri tabanı teknolojisi "Bitcoin'e değil altyapısı olan blockchaine odaklanalım." dediğimiz mekanizmadır aslında. Daha güvenli bir ağda verilerini saklamak isteyen bu yeni neslin, verilerini merkezlere değil de dağıtık deftere kayıt ettiği bir teknolojidir. Merkezi uygulamalar ise Ripple gibi sistem sahibinin yetkilendirdiği özel merkezlerden yönetilen bir alt yapıdır. Yeni nesil bir merkeze veya özel şirketlere güvenmektense bu verilerin şeffaf bir şekilde düğümlerle (node) dağıtılmasını arzuladığı için dağıtık veri tabanına ciddi ilgi göstermektedir.

Çünkü Nakamoto, Bitcoin'in yaratılmasındaki amacının, "merkezlere saldırı olduğunda, merkezler kötü yönetildiğinde, merkezler iflas ettiğinde" değerlerimizin etkilenmeden seyahatine devam edeceği ödeme-veri transfer sistemini yaratmak olduğunu iddia etmektedir. Lagarde ise açıklamasında dijitalleşme sürecinde "merkezlerin kontrolü" vurgusunu yapmasıyla, Satoshi Nakamoto'nun takımından ayrıştığını rahatlıkla söyleyebiliriz.

Bu açıklamanın üzerinden çok geçmeden blockchain ve kripto para karşıtı Nouriel Roubini “Why Central Bank Digital Currencies Will Destroy Cryptocurrencies” (Neden Merkez Bankalarının Dijital Paraları Kripto Paraları Yok Edecek) başlığı ile bir yazı yayınladı. Roubini yazısında Lagarde’ı refere ederek; orta yolun bulunduğunu, blockchain teknolojisini gerek kalmadan daha hızlı daha maliyetsiz ve daha güvenli bir dijital paraları merkez bankaları ile özel bankalar yaratabileceğini ve bu durumda kripto paraya da ihtiyacın kalmayacağını savunuyordu.<sup>4</sup>Bu detaylandırma Lagarde’ın açıklamalarını daha net anlamamızı ve güçlü merkez bankaları için düşünülen yol haritalarını okumamızı sağlıyor.

Bu durumda dağıtık veri tabanı teknolojisini tercih etmeyecek muhtemel otoriteler, merkezi çözümlerle yaratılacak dijital paralar için,

1- Bütün vatandaşlara hesap açılabilir

2- Mevcut itibari parayı da dijitalleştirerek arzı tamamen kendileri kontrol edebilir

3- Buna bağlı olarak veriler-işlemler merkezi bir sistemle korunur

4- Aracı servis sağlayıcılar da hizmet sağlayabilir (Örneğin en güçlü adaylar biri Merkez Bankaları ile anlaşma yapan, Ripple).

Yukarıdaki ve buna benzer birçok pratikler merkez bankaları için önemli adımlar gibi görünüyor. İnternetin ve makina kullanımının yaygınlaştığı ekonomide de ciddi katkı sağlayacak olması yadsınamaz bir gerçektir. Merkezi otoriteler paranın dijitalleşmesi ile de verginin koordinasyonunda verimliliğin sağlanması, kayıt dışı ekonominin azalması, ödemeler sisteminin hızının arttırması gibi birçok fayda sağlayacaktır. Fakat blockchain teknolojisini yaratan yeni neslin talepleri bu pratiklerle son bulur mu ?

## İnsanlık 2.0 için dijitalleşme süreci

Lagarde’ın önerisi aslında fiili olarak gerçekleşiyor diyebiliriz. Birçok merkez bankasının rezervleri artık dijital olarak tutuluyor. Bankalarımızdaki mevduatların birçoğu da dijital olarak yer alıyor. Fakat yeni neslin, 2008 krizinden sonra aracı finans kurumları olan bankalarla, mevduat sahipleri arasında gerçekleşen acı deneyimler yüzünden merkez bankalarının çözümlerini yeterli görmeyebilir. Çünkü Asaf Savaş hocanın da yazısında bahsettiği gibi Merkez Bankaların “para saçmalarına” çözüm bulmak isteyen bir yeni neslin varlığını gözlemleyebiliyoruz. Lagarde’ın önerisinden veya diğer merkez bankaların açıklamalarından hatta Venezuela-İran gibi ülkelerin dijital para denemelerinden anladığımız kadarıyla merkezi otoritelerinin para arzını sınırlama gibi bir süreç izlemeyeceklerini anlıyoruz. Ayrıca birçok banka ve özel işletmeler artık kendi merkezleri/servisleri/sistemleri ile bilgilerimizin güvenliğini sağlamakta çok zorlanıyor. Sadece finans kurumları değil sosyal medya şirketleri (Facebook’un Google Analytics skandalı), devlet kurumları (Nüfus bilgilerimizin çalınması), sağlık sektörü gibi vb. kurumlar verileri koruyamadığı için dönüşüm isteyen bu yeni nesil, kendini güvende hissetmediğini iddia etmektedir. Bu yüzden merkez bankalarının itibari parayı dijitalle taşıma çabasını yeterli bulmalarının zor olduğunu tahmin edebiliriz.

IMF'in liderliğinde olgunlaşan merkezi dijital paralar için bir soru işaretinin de işlemlerin anonimliği konusundaki belirsizlik olduğunu söyleyebiliriz. Bireylerin yaşamlarındaki veri transferlerinin, bir hukuki problem çıkmadıkça izleme hakkı olmayan merkezi otoriteler tarafından takip edilmesi durumunda, bazı temel hakların güvenliği tartışmaya açılacaktır. Daha fazla özgürlük ve daha fazla yerelleşme isteyen toplumlar açısından IMF Başkanı'nın önerisi bir dönüşüm olarak algılanmayacağı gibi alternatiflere olan motivasyon kaynağını da canlı tutması muhtemeldir. Çünkü para arzını sınırlamayan, güvenlik konusunda merkezlere bağlı olan, anonimlik konusunda yeteri kadar şeffaf olmayan devlet projeleri bu nesil tarafından devamlı sorgulanacaktır.

Aslında kripto paralar ve blockchain teknolojisinin uygulamaları kayıt dışı ekonomi, enerji kullanımı, ölçeklendirme gibi birçok sorunla mücadele ediyorlar. Her geçen gün yeni projeler bu sorunları çözdüklerini iddia etseler de bu sorunların tam olarak çözülemediklerinin farkındayız. Fakat merkezi otoritelerden kaçan ve merkezi otoritelerin çözemediği için yaratılan bu alternatif ekosistemlerin taleplerini karşılayamadan kripto paralara ilgiyi azaltmanın çok zor olacağını tahmin edebiliriz.

Son olarak, bugün kripto paraları yasaklayabiliriz. Blockchainin dağıtık veri tabanı için geliştirdiği modellemeyi yok sayabiliriz fakat yine bir grup insan, daha fazla özgürlük için merkezleri sorgulayacak, uçtan uca yapılan transferin arasındaki araçları yok etmeye çalışacak daha özgün bir teknoloji peşinde olacaktır. Teknolojiye yön vermek isteyen toplumlar, devletler, kurumlar, bireyler umarım blockchainin arkasındaki talepleri ıskalamazlar. Bu yüzden merkez bankalarının dijital para projelerine yön vermek isteyenlere yeni nesil adına bir mesajı hatırlatabiliriz...

# “BLOCKCHAINEDEĞİL, ARKASINDAKİ İNSANLIK 2.0'İN TALEPLERİNE ODAKLANALIM.”

*Süleyman Girgin*  
*twitter.com/28\_sec*

Kaynakça:

- 1 Asaf Savaş Akat, “İnternette Devletsiz Para”, Vatan Gazetesi, Ekim 2012 <http://www.gazetevatan.com/asaf-savas-akat-487370-yazar-yazisi-internette-devletsiz-para/>
- 2 İsmail Hakkı Polat, “KriptoPara2.0”, 2018 <https://ismailhpolat.com/kriptopara2-0-5855012acd20>
- 3 Şant Manukyan (2018) “Merkez Bankası Dijital Parası: Yönetici Özeti”, İş Yatırım <http://blog.isyatirim.com.tr/wp-content/uploads/2018/01/Merkez-Bankası-D-Para.pdf>
- 4 Nouriel Roubini, “Why Central Bank Digital Currencies Will Destroy Cryptocurrencies”, Project Syndicate, Kasım 2018 <https://www.project-syndicate.org/commentary/central-banks-take-over-digital-payments-no-cryptocurrencies-by-nouriel-roubini-2018-11>



# Açık Kaynak ve Blokzinciri Dünyası

Blockchain! Çok duyar olduk bu kelimeyi.

Faydaları, avantajları, sorunları derken biraz sıkıldık sanki? Herkes aynı şeyi ısıtıp ısıtıp anlatıyor. Blockchain 101! Yok mu 202 ya da 303? Biraz özeleştiri yapacak olursak, sizce de teknoloji dedikodusunu yapmanın ötesine geçmenin, laf değil de icraat görmenin zamanı gelmedi mi? Elbette yeni bir teknolojiyi önce anlatıp bir kitle edinir, daha sonra o kitleyi eğitir ve ardından proje çıkarabilirsiniz. Fakat biz anlatma kısmına çok takıldık. O yüzden bu yazı biraz farklı olacak. Blockchain'in faydaları veya kullanım alanları üzerine olmayacak. Bu konuda bu dergide veya çeşitli platformlarda layığı ile yazan, mevzuu derinlemesine anlatan kişiler var zaten. Tekrar etmektense farklı bir yerden olaya bakmak gerek diye düşünüyorum.

Mesut Güleçen

## Open Source Nedir?

Dilimize “açık kaynak” olarak çevrilen Open Source kavramı aslında adından da anlaşılacağı üzere kod kaynağının genele açık olduğu yazılım projeleri için kullanılır. Yani bir yazılım projesinin kaynak kodlarına herkes erişebiliyorsa bu proje Open Source bir projedir diyebiliriz. Bunu sağladığı belli avantajlar var yazılımcılara. Başka yazılımcılar programınıza katkı sağlayabilir ve contributor olabilir. Yani siz bir uygulama yaptınız ve open source olarak paylaştınız. Tanımadığınız birisi gelip mevcut bug'ları düzelterip, çeşitli yamalar ekleyerek uygulamanızı bir üst seviyeye taşıyabilir. Aslında bu biraz bizim kültürümüzdeki imecemantığına benziyor. En bilinen örnekleri ise Linux, Open Office, GNU, Debian gibi yazılım projeleridir.

## Github Nedir?

Github özünde bir depolama alanıdır. Dünyanın herhangi bir yerindeki yazılımcılarla takım çalışması yapabileceğiniz, Git versiyon kontrol sistemine entegre bir şekilde çalışan ve geliştiricilerin mabedi diyebileceğimiz yerdir. Açık kaynaklı projeler başlatabileceğiniz gibi private projeler oluşturup sadece ekibinizin görüp katkıda bulunmasını da sağlayabiliyorsunuz. Yani bir nevi yazılım ekibinizi oluşturup, onları yönetip, sürecin analizini takip edebileceğiniz bir ortak çalışma ve depolama alanı diyebiliriz Github için.

İnternette işletim sisteminize göre onlarca kurulum ve kullanma kılavuzları bulmanız mümkün. Bunların en başında şüphesiz Github'ın kendi tutorial serisi olan GithubGuides geliyor ama İngilizce tabi tüm içerikler. Fakat dediğim gibi Türkçe veya İngilizce oldukça fazla yazılı veya görsel içerik bulmak oldukça kolay.

## Başlangıç için State of the Dapps

Eğer bir şeyler öğrenirken bir yandan da kim ne yapıyor, nasıl yapıyor, ben nasıl parçası olurum diye merak ediyorsan Github'da bulunan açık kaynaklı blockchain projelerine bakıp ilgini çeken proje ile başlaman yeterli. Projeye katkı sağlayabilirsin, işleyişini ve kullanılan teknolojilerini anlamaya çalışabilirsin ya da ilham alabilirsin... Elin kirlenmeden iş öğrenemezsin der eskiler, biraz elimizi kirletip işin ucundan tutmak lazım öğrenmek için. Ethereum, EOS veya POA ağında bulunan dapp'lere de doğrudan katkı sağlamak mümkün. State of the Dapps sitesinden bu projelerin listesine ve tüm detaylarına ulaşabilirsin. Ayrıca her proje kendi sayfasında sosyal medya ve Github hesaplarını da barındırıyor. Tek yapmamız gereken birini seçip bir yerden başlamak.

Örneğin Ethereum platformu üzerinde geliştirilen Status uygulamasının sayfasına baktığınızda uygulamanın transaction sayılarını, aktif kullanıcı durumlarına, mainnet contract'larına ulaşabilirsiniz. Projenin Github sayfasına girip pinlenmiş depolardan birini seçip issues kısmına geldiğinizde karşınıza istemediğiniz kadar sorun çıkıyor. Açık kaynaklı projelerin güzel yanı da bu sanırım. Topluluk olmanın önemini gösteriyor. Bu dünyanın parçası olmaya oradaki onlarca soruna çözüm üreterek başlayabiliriz. Bir sonraki adımda yine Github'dan projeye çeşitli yama ve eklentiler gönderebiliriz.

Türkiye'de blockchain alanında bir topluluk olma bilinci henüz yok. Ethereum'un arkasındaki topluluğu nasıl büyütüp verimli bir şekilde projelerine dahil edip kullandığını geçtiğimiz günlerde Devcon4'de görme fırsatım oldu. Benzer bir bilinci kendi içimizde oluşturmadığımız sürece markalaşabilen projeler çıkartmamız zor olacaktır. Bu yüzden başlangıç noktası olarak açık kaynak dünyasına giriş yapmak gerek diye düşünüyorum. Bir topluluğun/ekibin parçası olmayı tecrübe edip özümsemediğimiz sürece aktif üreten bir topluluk olamayız diye düşünüyorum. Devcon4'de katıldığımız her sunumun sonunda proje sahipleri Github vb hesaplarının linklerini ekrana yansıtıp dinleyicilerden projelerine aktif destek vermelerini ve projenin bir parçası olmasını istediler. Benzer bir bakış açısını yerli girişimcilerimizin çoğunda göremedik henüz. İlerleyen zamanlarda umarım daha fazla açık kaynaklı blockchain projeleri çıkar içimizden ve hepimiz aktif bir şekilde bu projelerin gelişimine katkıda bulunuruz...



## 21.YY Siyası Atmosferi ve Blokzinciri

**Topluluğumuzun genç ve istekli üyelerinden Übeydullah Kalkan'ın kaleminden**

Önceki yüzyıldaki kavramların büyük bir kısmı değişiyor. Evet yanlış duymadınız. 20.yy dünyasında hayatımıza ait çoğu durum blockchain teknolojisi ile artık daha farklı olacak. Şu an blockchain merkezli reel projelerin neler olduğunu merak ediyorsunuz hemen örnek vereyim:

- Sierra Leone'da genel seçimler İsviçre merkezli 'Agora' şirketi öncülüğünde blockchain tabanlı olarak yapıldı.
- Birleşmiş Milletler'in kadın kolu UN Women adlı birim, Ürdün'deki mülteci kamplarına para transferi yapmak için Building Blocks projesinden faydalanacak.
- Güney Kore ihracatta verimliliği artırmak ve şeffaflık sağlamak için Nexledger Blockchain'ini kullanacak.
- Avustralya,vatandaşlarının kimlik bilgilerini dijital ortama geçirmek için TrustGrid adlı blockchain ağından yararlanacak.
- Gayrimenkul kiralama portalı Citylets,yerel bir Blockchain girişimi olan Wallet ile teknoloji ortaklığı kurdu.Bu ikilinin ana amacı, İskoçya konut sektöründe yükselen kiralara başa çıkacak bir dağıtık defter oluşturmak.
- Proofstack(Copyrobo); Blockchain Zaman Damgası ve Nitelikli Zaman Damgası'nın kullanımı ile eser, tasarım, buluş vb. çalışmaları için 60 saniyeden daha kısa bir sürede birçok ülkedeki mahkemelerde geçerli delil elde etme hakkı sağlayan bir teknoloji olarak literatüre girdi.

Elbette daha çok örnek sıralamak mümkün. İnternette sonra 21.yy'ın belki de en önemli teknolojisi olan blockchain; dünyayı sosyal, kültürel, ekonomik ve siyasi olarak değiştirecek. Ben ilgim gereği siyasi yönünü anlatmak ve bu alanda 'blockchain merkezli neler yapılabilir' düşüncesinin cevabını bu yazıda incelemek istiyorum.

Blockchain,siyasette güvenin ve hızın %100 tesis edilemediği durumlarda faydalı olur kanaatindeyim. Örnek olarak, yurtdışındaki bir devlet kurumuna para transfer ederken günlerce beklemek yerine blockchain üzerinden dakikalar içerisinde işlemin yapılabilmesi gibi.



Pekii biz:

- Mesleğe alımlar/atamalar
- Halka açık bilgilerin ve siyasi belgelerin doğruluğu
- Sosyal medyada yanlış haber tespiti gibi durumlarda blockchain teknolojisiinden faydalanabilir miyiz? Bu üç madde için de %100 güven ve hız geçerli mi? Zannımca hayır.

Ehliyet ve liyakatın büyük oranda yok edildiği bir zamandayız.Gelin görev alımlarını blockchain üzerinden yapalım. Merkeziyetsiz bir yapıdan oluşan, arzu edilen kriterleri, isteyen her kişinin blockchain ağında rahatlıkla göreceği ve işe alınan kişinin kriterlere uygunluğunun neler doğrultusunda onaylanabileceğini gösteren blockchain ağları kuralım. X kurumunda veya Y şirketinde herhangi biri göreve başladığında 'Kesin torpil yaptılar ya da tanıdığı vardı bu yüzden almışlardır.' tartışmasına da gerek duymayalım. İşe kabul edilen kişideki liyakat ve ehliyet sorununu bu şekilde çözelim.

Ya da siyasi bir kişi veya kurum belge açıkladığı zaman "Bu yanlıştır, hayır kesinlikle doğru!" tartışmasına girmeden belgelerin doğruluğunu ispat edebilecek blockchain platformları geliştirelim. Mesela 28 Mayıs 2018'de Muharrem İnce Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) yanlış bilgiler vererek yatırımcıyı yanlış yönlendirdiğini söyledi. [1] 11 Ekim 2018'de CHP Genel Başkan Yardımcısı Orhan Sarıbal "Bakan'ın söyledikleri ile TÜİK'in verdiği rakamlar birbirini tutmuyor!" demişti. [2] TÜİK,Merkez Bankası gibi halkı ilgilendiren verileri paylaşan kurumların 'yanlış veri' tartışmasına dahil olmaması için verilerin blockchain merkezli yapılar ile hazırlanması ve blockchain teknolojisi ile açıklanması bu tarz tartışmaları engelleyebilir mi?

Sosyal medyada sonradan tekzip edilecek haberleri en aza indirmek için belirli haber ajanslarından gelen tüm bilgileri bir havuzda toplayıp hangilerinin doğru olduğuna bir ajans yerine birden çok ajansın onay verebildiği blockchaini merkeze alan yapılar kuralım. Örnek verecek olursak 30 Ağustos 2018'de Uluslararası haber ajansı Asociated Press, abonelerine Yunanistan Kültür Bakanı'nı kaynak göstererek, ünlü yönetmen Costas Gavras'ın öldüğüyle ilgili bir haber servis etti.Ancak haberin kaynak gösterildiği Twitter hesabının aslında Yunan Kültür Bakanı'na ait olmadığı ortaya çıktı. Yunanistan Kültür Bakanı adına açılan Twitter hesabının, "şakalarıyla" ünlü İtalyan Tomasso Debenedetti tarafından açıldığı belirlendi. [3]

Oxford Üniversitesi Reuters Gazetecilik Çalışmaları Enstitüsü'nün 2018 yılı Dijital Haber Raporu'na göre Türkiye,37 ülke arasında %49 oranında sahte habere en çok maruz kalan ülke olarak gözümüze çarpıyor. Bu tarz yanlış ve sahte haberlerin yayılmasını blockchain ile engellemek mümkün olabilir. Salt bir gruba değil tüm kesime hitap etmek ve 'doğruları hızlı bir şekilde' duyurmak istiyorsak,farklı düşüncelerden ve alanında uzman kişilerden oluşan siyasi blockchain platformları kuralım. Ne dersiniz,bu şekilde devletin en alt biriminden en üst organlarına kadar güvenin ve hızın tesis edildiği blockchain vizyonu inşa edebilir miyiz?

Kaynakça

[1]<https://www.businessht.com.tr/ekonomi/haber-amp/1988014-ince-tuik-yanlis-bilgi-veriyor>

[2][http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/1108767/CHP\\_li\\_Saribal\\_Bakan\\_in\\_soyledikleri\\_ile\\_TUIK\\_rakamlar\\_birbirini\\_tutmuyor.html](http://www.cumhuriyet.com.tr/haber/siyaset/1108767/CHP_li_Saribal_Bakan_in_soyledikleri_ile_TUIK_rakamlar_birbirini_tutmuyor.html)

[3]<https://www.ntv.com.tr/dunya/yunanistani-uzen-yanlan-haber,81NABUPhukWJZYB8u7tP1g>



K

# Dünya'nın en büyük bilgisayarı: Ethereum'un hikayesi



Bitcoin dışında en bilinen kripto para Ethereum'un parası olan Ether. Yaratıcısı da 18 yaşında bir genç. Ancak bu genç Ethereum'u kripto para olsun diye yaratmamış. Çok daha iddialı hayalleri var.

Yazımıza buyurun.

"Birbirine bağlı binlerce makine" diyoruz uzun zamandır. Bu makineler bağımsız bir şekilde çalışarak, güvenli tek bir yere bağlı olmayan sistemler içinde kırılıp bükülmeyen, geriye doğru değiştirilemeyen sistemler yaratıyorlar. Bu da güvenin en çok ihtiyaç duyulduğu alan olan para ve onun dijital transferi anlamında dünyada kabul görmüş.

Bu birbirine bağlı binlerce makinenin böyle geniş ortak bir defter ile kayıt tutma dışında başka güçleri de var tabii. İşte bu güçleri kullanmak için yola çıkan sistemin adı Ethereum. Çok kabaca ifade edersek bu binlerce makinenin bağlı olduğu dünyanın en büyük bilgisayarı olma iddiasında Ethereum. Detaylarına bakacağız ama ilginç bir hikayesi var Ethereum'un, kısaca bahsetmekte fayda var.

## Vitalik Buterin: 18 yaşında bir dahi

Bitcoin'in ortaya çıkışından birkaç yıl sonra, 2011 yılında Rusya'dan Kanada'ya göç etmiş bir ailenin babası, 17 yaşındaki oğluna Satoshi'nin işlerinden ve Bitcoin'den bahseder. Babasının bahsettiklerinden büyülenen Vitalik Buterin adındaki bu genç kendini bir anda bu dünyanın içinde bulur. Önce arkadaşları ile Bitcoin Magazine diye bir dergi kurarlar. Teknoloji, yazarlık ve matematik konusundaki yetenekleri ile oldukça etkili olur. Zaten rivayete göre üç basamaklı rakamları aklından normal bir insanın iki katı hızda çarpma yeteneğine sahip bu genç, henüz 18 yaşında Uluslararası Enformasyon Olimpiyatları'nda Bronz madalya kazanarak yeteneklerini global platformda da gösterir.

Buterin, öncelikle Bitcoin üzerinde gelişmeler yaparak, Bitcoin transferi dışında daha başka pekçok fonksiyonu (para dışı varlıkları gönderme, dijital kontrat yaratma gibi) bu sisteme geçirmek için uğraşır. Ancak bu konuda oldukça zorlanır. Zira Bitcoin özelliği itibarıyla tek işi (o da para gönderme) iyi yapmak üzere kurgulanır. Geliştiricilerinin aklındaki tek konu "Bitcoin'i nasıl dış tehlikeler karşı daha güvenilir yaparız?"dır, yenilikler öncelikleri arasında değildir (hala da öyle, en gurur duydukları konu bu: Bitcoin 2009'dan beri bir kez bile tökezlemedi ve "hack" edilemedi diye göğüslerini gere gere ortada dolaşıyorlar). Buterin'in kafasında ise paranın bir yerden öbürüne geçtiği işlemleri tutan hesap makinesi benzeri bir fonksiyondan çok, daha pek çok işlemi yapabilecek bir dünya bilgisayarı vizyonu vardır.



## Ethereum'un ortaya çıkışı

2013 yılında Buterin 15 yazılımcı arkadaşı ile birlikte Ethereum'u tanıtır. Ama henüz ortada sadece bir konsept tasarım vardır—para kazanılacak ya da yatırım alabilecek bir ürün için henüz erkendir. Tam o sırada Peter Thiel (bilenler bilir; PayPal'in kurucularından, Facebook'a ilk para yatıran kişidir kendisi) onlara 100,000 ABD Doları burs verir. Derler ki bu bursu almak Amerika'nın en iyi üniversitelerine girmekten bile zordur. Tabii sadece bu da değil, aynı zamanda Buterin, 2014 yılı içinde Ethereum ile Dünya Teknoloji Ödülü'nü de alır. O yıl, Enerji dalında Elon Musk, Medya alanında meşhur Walter Isaacson, Teknoloji alanında ise Buterin ile birlikte bu ödüle layık görülen diğer kişiler olurlar.

## Ödüller karın doyurmuyor, yatırım lazım!



Peter Thiel'in bursu ekibin daha olgun bir ürün oluşturma anlamında yol almasına yardımcı olsa da yeterli olmaz. 2014 Eylül ayında ilginç bir yöntem ile para toplarlar. Derler ki, "ilk iki hafta 2,000 Ether 01 Bitcoin olacak şekilde para topluyoruz, sonrasında bu rakam yavaş yavaş düşecek en son alanlar 1,337 Ether=1 Bitcoin şeklinde alacaklar". Daha önce denenmemiş bir yöntem, zira bildiğimiz Dolar ya da Euro para toplamıyorlar, Bitcoin topluyorlar! O zamanlar Bitcoin çok az biliniyor. Herhangi bir regülasyona da tabii değil. Ama zaten ortada satılan bir şirket de yok—neye tabii yapacaksınız ki? Karmaşık bir süreç ama nispeten rahat. İsviçre'de bir vakıf kurarak bu vakıf üzerinden satış yaparlar ve o zamanın parası ile 18,5 Milyon ABD Doları toplarlar. Bu bir ether için ortalama 0.31 ABD doları demek. Etherin şu anki fiyatının yaklaşık 500 ABD doları olduğunu söylersek, o zaman yatırım yapanların şu anki karlarını hesaplamak da size kalsın (ya da boşverin biz söyleyelim, koydukları paranın yaklaşık 1,600 katını kazanmış durumdalar).

*Turan*  
**SERT**

Orijinal makale:

<http://www.fortuneturkey.com/dunyanin-en-buyuk-bilgisayari-ethereumun-hikayesi-54542>

Yukarıda bahsedilen toplanan paranın tamamının geliştiricilere verilecek ödüller ve maaşlar ile, Ethereum Vakfı'nın destekleyeceği Ethereum ve Kripto dünyası ile ilgili projeler için harcanacağını belirtelim. Bu şekilde satılan ether'in yanında, bu miktarın onda biri kadar bir rakam da kurucular için ayrılmış. Yani, daha önceki yazılarımızda bahsettiğimiz, şirket kurucularının şirketin büyük kısmına sahip olmalarının yerini, bu yeni modelde, para toplamak için satılan etherin ufak bir kısmına baştan sahip olmak almış. Bu da bir yenilik. İşte bu şekilde etkili bir başlangıç hikayesine imza atar Ethereum.



## Her Zaman Boğa

Yatırımcısı da olduğum Krypted U dergisi için yazı hazırlamak tarifi zor bir duygu. Etrafta kimsenin olmadığı, %400, %800 gibi rakamların olağan karşılandığı, Bitcoin'in düşmesi için totem yapılmadığı günleri yaşayan, gören insanlardan biri de Altuğ Öztürk'dür. O zamanlardan bu zamana gelirken Krypted'in aramızdan çıkıyor oluşu, daha ulaşılabilir, daha şeffaf oluşu onu diğer projelerden ayırıştırıyor gözümde. Bu projeye katkı sağlamak bu sebeplerden ötürü heyecan verici.

Geçen zamanda ise birçok yeni kullanıcının piyasaya katıldığı gibi birçok proje de kriptoya giriş yaptı. Piyasa büyüyüp genişlerken aynı zamanda değişiyor da. Değişimin örneklerinden biri eskiden yeni çıkan bir coin için, projenin neye hizmet ettiği konuşuluyorken, şuan kaç katı kazandıracağı asıl odak noktası olmuş durumda. Bu sayı gün geçtikçe artıyor ve artarken, o zamanlarda teklif dahi edilemeyen konular şuan konuşulmaya hatta inanılmaya başlanır olmuş durumda. Her gün yeni bir anti-merkeziyetsiz, yeni bir sadece teknik analiz zihniyetli, yeni bir Bitcoin = ponzi kafası doğuyor.

Piyasa düşerken seviye çok daha hızlı düşüyor.

Kripto para piyasalarında yazan çizen insanların arasında tehlikeli gördüğüm konuları teker teker işleyerek başlayalım. Son zamanlarda merkezsizliğin üzerine gidildiği hepimizin dikkatini çekmiştir. Fiyat 20' den 3'e düşünce yapılan her hareket doğaldır diyerek kendimi sakınleştirim fakat yazılanlar kesinlikle gerçeği yansıtmıyor. Merkeziyetsizlik, dağıtık veri, otoritenin minimize edilmesi blockchain için vazgeçilmez şartlardanken, merkezsizlik hikayesi de bitmiştir demek piyasada safını değiştirmektedir. Kriptoyu, klasik ekonomik sistemin borsalarıyla bir tutma zihniyeti başlı başına yanlış bir zihniyettir. Bitcoin, bir değer olarak kabul gördüğü günden itibaren var olma veya yok olma savaşı içindedir. Herhangi bir hisse senediyle aynı kefeye koyamazsınız. O hisse senedinin arkasında belli oranda işlem gördüğü borsanın gücü, belli oranda regülatörün gücü, belli oranda devletin gücü, önemli bir oranda da firmanın kendi gücü var. Bitcoinin arkasında ise sadece ona inanan insanlar. İnsanlara biz merkezsiz bir dünya vaad ediyoruz deyip sonra "Aaa pardon merkezsiz olmasa da olur biz paramıza bakalım!" demek sadece Roger Ver zihniyetli insanların işi olabilir.

Bir diğer tehlikeli gördüğüm konu ise altcoin piyasasının Bitcoin'e bağlı hareket etmediğinin iddia edilmesi. Buradaki amaç ise, yeni çıkan her zaman daha iyidir mantığı. Tamam teknoloji için bu geçerli olabilir ama burada para kabullenilmeye çalışılıyor, bunu nasıl çözecek? Her yıl yenisiyle ilerleyeceksen geçen seneki değersizler ne olacak? İlerleme ihtimali 0 olan bir düşünce. Piyasa Bitcoin'in hareketine hep bağlıydı, bağlı kalmaya da devam edecektir. Eğer bir gün bitcoine bağlı devam etmiyorsa zaten kriptonun sonu gelmiş demektir. Bitcoinin sıradan bir altcoine dönüştüğü bir piyasa düşünelim, ben düşünemiyorum. Çünkü Bitcoin kriptonun kalbidir. Bitcoin'in değersizleşmesi dolaylı veya direkt, piyasadan veya piyasayı oluşturan her bireyden para çıkması anlamına gelir. Piyasaya para bitcoin ile gelir, bitcoin değerlendirilince piyasa genişler. Kripto devasa bir havuzdur. Bitcoin'in havuzunun dolup taşmasıyla altcoinlere akış sağlanabilir. Çünkü para, ancak değer verenlerin verdiği değeri sahiplenmesiyle kabul görebilir. Bugün Bitcoin'in 1 USD olması geriye kalan coinlerin bir daha asla bitcoin kadar güvenilecek ortam bulamayacağı anlamına gelir. Bitcoin'in güvenilirliği kripto piyasalara güvenle aynı anlamı taşımaktadır.



## WHITE RABBIT

**Kripto para kazanma yeri değil, paranın asıl sahibi olma yeridir. Parasına tamamiyla sahip olmaya çalışan, değersiz bir kağıt parçasına sırf x devletinin kaşesi var diye değerli görmek istemeyen insanların çabasıdır kripto. Düşen, değer kaybeden, azalan ise Bitcoin'in fiyatından daha fazla, maalesef sizin inancınız...**

# KryptEd